

Co-funded by
the European Union

let's sign about sex

UITBREIDINGSGEDEELTE

HOUDINGEN

Projectnummer: 2023-2-AT01-KA220-YOU-000180341

Gefinancierd door de Europese Unie. De standpunten en meningen die hierin worden weergegeven, zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs die van de Europese Unie of het Europees Uitvoeringsagentschap voor Onderwijs en Cultuur (EACEA). Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.

Houdingen in de praktijk	3
PowerPoint.....	3
Simulatie: rollen op je rug	12
Werkblad voor de activiteit.....	12
Rollenspel: professionele praktijk	15
Werkblad.....	15
Scenariokaarten (knippen en uitdelen).....	17

Houding in de praktijk

PowerPoint

Ijsbreker – Waardenlijn

Dia's 2 t/m 7

- Ontdek je comfortzone en houding ten opzichte van seksualiteit.
 - Ga op een lijn staan op basis van de stellingen
1. Ik vind het makkelijk om over seksualiteit te praten.
 2. Mijn persoonlijke overtuigingen en waarden beïnvloeden nooit de manier waarop ik lesgeef.
 3. Ik kan neutraal blijven wanneer leerlingen meningen uiten die afwijken van de mijne.
 4. Ik voel me zelfverzekerd bij het geven van seksuele voorlichting in cultureel diverse groepen.
 5. Het gebruik van inclusieve taal die alle genderidentiteiten respecteert, is essentieel.

Ijsbreker – Waardenlijn

Dia 8

Discussie

- ? Wat heeft je verrast?
- ? Welke uitspraak vond je het moeilijkst?
- ? Hoe beïnvloeden onze verschillende waarden ons onderwijs?

Waarden en expressie

Dia 9

Invloed van waarden op het faciliteren

- Onze taal, reacties en keuzes in het lesgeven kunnen onbewust onze persoonlijke waarden weerspiegelen.

Waarden komen tot uiting in:

- Taalgebruik en woordkeuze
- Lichaamstaal en gezichtsuitdrukkingen
- Aandacht en tempo
- Het comfort en de geruststelling die aan leerlingen worden geboden

Persoonlijk versus professioneel

Dia 10

- Maak onderscheid tussen persoonlijke overtuigingen en professionele verantwoordelijkheden.
- Begrijp het belang van neutraliteit, respect en ethisch begeleiden.
- Denk na over hoe persoonlijke waarden je manier van lesgeven en de interacties binnen de groep beïnvloeden.

Persoonlijk versus professioneel

11. dia

Korte nabespreking

- ? Uitdagingen: In welke situatie is het het moeilijkst om neutraal te blijven?
- ? Context voor doven: Waarom is professionaliteit een 'must' in onze gemeenschap?

Persoonlijk versus professioneel

dia 12

Praktische strategieën:

- Bewustwording: wees je bewust van je eigen vooroordelen.
- Neutraliteit: deel informatie zonder je eigen standpunten op te dringen.
- Respect: creëer een veilige en inclusieve ruimte voor alle deelnemers.

- Open vragen: moedig actieve deelname en discussie aan zonder te oordelen.

Van persoonlijke waarden naar groepsleren

Dia 13

Iedereen heeft persoonlijke overtuigingen met betrekking tot seksualiteit, relaties en identiteit. Deze waarden beïnvloeden de manier waarop begeleiders communiceren en groepen aansturen.

Onze persoonlijke waarden fungeren als een 'filter' voor de informatie die we delen.

- ? Welke van mijn waarden zouden de vrijheid van meningsuiting van mijn leerlingen onbedoeld kunnen beperken?

Waarden en expressie – Cirkel van seksualiteit

Dia 14

- IDENTITEIT – Hoe we onszelf zien als seksuele wezens (geslacht, geaardheid, zelfexpressie)
- INTIMITEIT – Emotionele en fysieke nabijheid met anderen
- WAARDEN - Overtuigingen die beslissingen en gedragingen rond seksualiteit sturen
- SEKSUALISERING - Uitingen van seksualiteit die worden gevormd door cultuur en media
- RELATIES – Sociale, romantische en seksuele banden
- GEZONDHEID & VOORTPLANTING - Seksuele gezondheid, anticonceptie, voortplanting
zorg

Cirkel van seksualiteit: reflectie

Dia 15

- IDENTITEIT - Hoe we onszelf zien als seksuele wezens (gender, geaardheid, zelfexpressie)
- INTIMITEIT - Emotionele en fysieke nabijheid met anderen
- WAARDEN - Overtuigingen die beslissingen en gedragingen rond seksualiteit sturen

- SEKSUALISERING - Uitingen van seksualiteit die worden gevormd door cultuur en media
- RELATIES – Sociale, romantische en seksuele banden
- GEZONDHEID & VOORTPLANTING - Seksuele gezondheid, anticonceptie, voortplanting zorg
- ? Wat zijn de belangrijkste uitdagingen waarmee dove mensen in de samenleving worden geconfronteerd, en in hoeverre beperken deze de toegang van jonge dove leerlingen tot informatie over seksuele gezondheid en relaties/emoties?
- Mentimeter

Cirkel van seksualiteit: reflectie

Dia 16

- IDENTITEIT – Hoe we onszelf zien als seksuele wezens (geslacht, geaardheid, zelfexpressie)
- INTIMITEIT - Emotionele en fysieke nabijheid met anderen
- WAARDEN - Overtuigingen die beslissingen en gedragingen rond seksualiteit sturen
- SEKSUALISERING - Uitingen van seksualiteit die worden gevormd door cultuur en media
- RELATIES – Sociale, romantische en seksuele banden
- GEZONDHEID & VOORTPLANTING - Seksuele gezondheid, anticonceptie, voortplanting zorg
- ? Welke taboes of sociale dynamieken bestaan er binnen de dovengemeenschap die van invloed zijn op hoe seksualiteit wordt gezien?
- Mentimeter

Cirkel van seksualiteit: reflectie

Dia 17

- IDENTITEIT – Hoe we onszelf zien als seksuele wezens (geslacht, geaardheid, zelfexpressie)

- INTIMITEIT - Emotionele en fysieke nabijheid met anderen
- WAARDEN - Overtuigingen die beslissingen en gedragingen rond seksualiteit sturen
- SEKSUALISERING - Uitingen van seksualiteit die worden gevormd door cultuur en media
- RELATIES – Sociale, romantische en seksuele banden
- GEZONDHEID & VOORTPLANTING - Seksuele gezondheid, anticonceptie, voortplanting zorg
- ? Gezien deze externe en gemeenschapsfactoren, welk onderdeel van de Cirkel vindt u als facilitator het meest uitdagend om aan te pakken?
- Mentimeter

Seksualiteit en de dovensgemeenschap

18. dia

- Kleine gemeenschap: geruchten verspreiden zich snel, waardoor taboes rond seksualiteit worden versterkt
- Diverse culturele en gezinservaringen binnen de gemeenschap
- Lagere gezondheidsgeletterdheid en beperktere toegang tot kennis over seksuele gezondheid in vergelijking met de algemene bevolking
- Beperkte toegang tot hoogwaardige informatie over seksuele gezondheid in gebarentaal
- Beperkte mogelijkheden om te leren over emoties, relaties en affectiviteit
- Communicatiebarrières met horende gezondheidswerkers
- Behoeftte aan veilige en vertrouwelijke ruimtes om over seksualiteit te praten
- Het belang van visueel materiaal en duidelijke, toegankelijke taal

Strategieën voor de begeleiders

Dia 19

- Strategieën ter ondersteuning van zelfexpressie, veiligheid en professionele grenzen

- Creëer veilige en vertrouwelijke ruimtes
- Gebruik duidelijke, toegankelijke taal en visueel materiaal
- Wees je bewust van persoonlijke en culturele vooroordelen
- Respecteer diverse ervaringen en achtergronden
- Bevorder vertrouwen en openheid in discussies
- Pas je begeleidingsstijl aan de behoeften van de groep aan

Activiteit: Labels op je rug

Dia 20

(opmerking: meer instructies op pagina 11)

- Kijk niet naar je label!
- Ga met anderen in gesprek op basis van HUN label.
- ? Onderwerp: Wat vind je van voorbehoedsmiddelen?

Activiteit: Labels op je rug

21. dia

- 4 professionele scenario's
- Reageer als facilitator, niet als privépersoon.
- Oefen je faciliteringsvaardigheden in realistische scenario's.
- Leg de nadruk op neutraliteit, respect en inclusiviteit.
- Evalueer en bespreek na elke rollenspel.

Rollenspelactiviteit – Te tonen na afloop van de activiteit!

Dia 22

(opmerking: meer instructies op pagina 13)

4 Professionele scenario's

1. Vooroordelende opmerking over seksuele geaardheid

- ? Een student uit een negatieve mening over LGBTQ+-mensen.
- De begeleider moet op een neutrale, respectvolle en inclusieve manier reageren en een veilige ruimte voor discussie te bevorderen.
- 2. Cultureel misverstand
- ? Twee studenten hebben een verschillende culturele achtergrond en hebben tegengestelde opvattingen over seksualiteit.
- De begeleider moet het conflict beheersen en wederzijds begrip bevorderen zonder een oordeel te vellen.
- 3. Onverwachte persoonlijke vraag
- ? Een student vraagt de begeleider naar details over diens seksleven.
- De begeleider moet professionele grenzen handhaven en op gepaste en informatieve wijze reageren zonder persoonlijke ervaringen te delen.
- 4. Communicatiebarrière
- ? Tijdens de activiteit begrijpen sommige dove studenten een uitleg niet vanwege taalverschillen of een gebrek aan visueel materiaal.
- De begeleider moet de communicatie aanpassen door gebruik te maken van gebarentaal, visuele hulpmiddelen of andere inclusieve hulpmiddelen.

Terugblik en discussie

Dia 23

- ? Welke acties droegen bij aan veiligheid en comfort?
- ? Wanneer was het moeilijk om neutraal te blijven?
- ? Hoe pasten de deelnemers hun communicatie en gedrag aan?
- ? Welke strategieën ondersteunen autonomie en betrokkenheid?

Wat helpt in de praktijk?

dia 24

- Sta regelmatig stil bij je eigen houding en vooroordelen.
- Creëer een veilige en respectvolle omgeving voor alle deelnemers.

- Gebruik inclusieve en niet-discriminerende taal.
- Wees bereid om toe te geven wanneer je iets niet weet en ga actief op zoek naar betrouwbare informatie.

De 4 pijlers van een professionele facilitator

Dia 25

1. Bewustzijn

- Wees je bewust van je eigen vooroordelen, waarden en overtuigingen met betrekking tot seksualiteit.
- Denk na over je persoonlijke oordelen voordat je gevoelige onderwerpen met de groep bespreekt.
- Begrijp hoe je waarden onbewust je communicatie en manier van lesgeven kunnen beïnvloeden.

2. Empathie

- Probeer de gevoelens, ervaringen en perspectieven van elke deelnemer te begrijpen en te respecteren.
- Luister actief zonder de ervaringen van anderen te beoordelen of te bagatelliseren.
- Beantwoord alle vragen respectvol, ook als ze haaks staan op je persoonlijke overtuigingen.

3. Openheid

- Verken controversiële onderwerpen en uiteenlopende standpunten zonder vooroordelen.
- Sta open voor discussies over seksuele gezondheid en verschillende soorten relaties, zonder kritiek te uiten.
- Respecteer de volledige diversiteit aan seksuele geaardheden en genderidentiteiten binnen de dovengemeenschap.

4. Neutraliteit

- Leg je eigen meningen of waarden niet op aan de deelnemers.

- Deel wetenschappelijke en op bewijs gebaseerde informatie in plaats van persoonlijke standpunten.
- Presenteer alle informatie op een evenwichtige, objectieve en inclusieve manier.

Reflectie

Dia 26

- ? Welke van je houdingen of reacties werden vandaag het meest op de proef gesteld?
- ? Welk moment vond je het meest ongemakkelijk, en waarom?
- ? Wat ga je vanaf vandaag anders doen in je begeleiding?

Afsluiting & feedback

27. dia

- Neem even de tijd om je belangrijkste leerpunten van vandaag op te schrijven.
- Vul alstublieft het anonieme feedbackformulier in over de effectiviteit en relevantie van de sessie, en over je vertrouwen in het toepassen van de besproken strategieën.
- Geef aan welk onderdeel u in uw praktijk verder wilt verkennen.

Bedankt voor uw deelname!

Simulatie 'Labels op je rug'

Werkblad voor de activiteit

Doel van de activiteit

Deze activiteit helpt begeleiders om te oefenen met het leiden van een sessie over seksuele voorlichting met deelnemers die verschillende comfortniveaus, communicatiebehoeften, culturele perspectieven en uitdagend gedrag hebben. De nadruk ligt op neutraliteit, inclusief taalgebruik en professionele reacties.

Instructies voor begeleiders

1. Print de onderstaande rolkaarten uit en knip ze uit.
2. Bevestig een kaartje op de rug van elke deelnemer zonder dat ze het kunnen zien.
3. Leg de regel uit: deelnemers moeten op elkaar reageren op basis van hoe anderen op hen reageren.
4. Introduceer een discussieonderwerp (bijv. 'Wat vind je van voorbehoedsmiddelen?', 'Is het nodig om te praten over de preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA's)?', 'Moeten er meer lessen over seksuele voorlichting op scholen worden gegeven?', 'Hoe moet er worden omgegaan met roddels of oordelen over seksuele onderwerpen in de gemeenschap?', 'Hoe belangrijk vind je het om te praten over seksuele geaardheid en genderidentiteit?').
5. Kies 1–2 deelnemers die als begeleiders fungeren; de anderen fungeren als leerlingen.
6. Laat de simulatie 10–15 minuten duren.
7. Ga over naar een nabespreking aan de hand van de reflectievragen.

Vragen voor de nabespreking

Hoe voelde je je tijdens de activiteit?

Wanneer verliep de communicatie soepel of juist moeizaam?

Waar beïnvloedden persoonlijke waarden de reacties?

Welke strategieën hielpen om neutraliteit en inclusie te behouden?

Ik heb een zeer beperkte woordenschat in gebarentaal voor deze onderwerpen.	Ik begrijp geen technische termen; ik heb praktische voorbeelden nodig.	Ik heb tekeningen of visuele hulpmiddelen nodig om te begrijpen wat je zegt.
Ik ben een 'grappenmaker': ik maak ongepaste grappen om mijn ongemak te verbergen.	Ik ben erg verlegen; als je me een directe vraag stelt, dan bevries ik.	Ik ben super open; ik praat over alles op een natuurlijke manier en zonder filters.
Ik ben doodsbang voor roddels; ik ben bang dat wat ik hier zeg zich in de gemeenschap zal verspreiden.	Ik heb sterke religieuze waarden.	Ik schaam me om 'expliciete' of 'krachtige' gebaren te gebruiken in het bijzijn van anderen.

Ik stel provocerende vragen alleen maar om te zien of je je geduld verliest.	Ik onderbreek je voortdurend omdat ik over mijn privéleven vertel.	Ik ben erg afgeleid; ik kijk de andere kant op en volg het gesprek niet.
---	---	---

Rollenspel: professionele praktijk

Werkblad voor de activiteit

Doel van de activiteit

Dit rollenspel helpt deelnemers om professionele begeleidingsvaardigheden te oefenen in de context van seksuele voorlichting. De nadruk ligt op het reageren als professional, niet als privépersoon, terwijl respect, autonomie, inclusie en duidelijke communicatie worden bevorderd.

De deelnemers werken in kleine groepen aan het naspelen van realistische scenario's die zich tijdens een sessie kunnen voordoen.

Instructies voor begeleiders

1. Verdeel de deelnemers in kleine groepen.
2. Geef elke groep **één scenariokaart** (knip deze uit het onderstaande gedeelte).
3. Leg de opdracht uit:
 - Eén persoon speelt de rol van **begeleider**.
 - De anderen spelen de rol van **deelnemers/studenten**.
4. De groepen spelen de situatie **3–5 minuten** na.
5. Vraag de groepen om zich te richten op:
 - Professionele taal
 - Neutrale en inclusieve reacties
 - De situatie beheersen zonder te oordelen of persoonlijke meningen te uiten
6. Houd na elke rollenspel een **korte nabespreking**.

Vragen voor de nabespreking (gebruik na elke rollenspel)

Wat was uitdagend in deze situatie?

Hoe wist de begeleider zijn of haar professionele rol te behouden?

Welke strategieën hielpen om respect en inclusie te behouden?

Wat zou er de volgende keer anders kunnen worden gedaan?

Tip voor begeleiders

Er is niet één 'perfect' antwoord. Het doel is om bewustzijn, professionaliteit en flexibiliteit te oefenen in praktijksituaties.

Scenariokaarten (knippen en uitdelen)

Scenario 1 – Vooringenomen opmerking over seksuele geaardheid

Een student maakt tijdens de sessie een negatieve of minachtende opmerking over LGBTQ+-mensen.

Jouw taak als begeleider:

- Reageer professioneel op de opmerking
 - Vermijd confrontatie of morele veroordeling
 - Benadruk respect, diversiteit en een veilige leeromgeving
-

Scenario 2 – Cultureel misverstand

Twee studenten met verschillende culturele achtergronden uiten zeer uiteenlopende en tegenstrijdige standpunten over seksualiteit.

Jouw taak als begeleider:

- Erken culturele verschillen
 - Voorkom dat de discussie persoonlijk of respectloos wordt
 - Breng de aandacht terug naar de gezamenlijke leerdoelen en wederzijds respect
-

Scenariokaarten (knippen en uitdelen)

Scenario 3 – Onverwachte persoonlijke vraag

Een student stelt de facilitator een persoonlijke vraag over zijn of haar seksleven.

Jouw taak als begeleider:

- Stel duidelijke professionele grenzen
 - Deel geen persoonlijke informatie
 - Leid de vraag om naar algemene, educatieve inhoud
-

Scenario 4 – Communicatiebarrière

Tijdens de activiteit begrijpen sommige dove leerlingen de uitleg niet vanwege taalverschillen of een gebrek aan visuele ondersteuning.

Jouw taak als begeleider:

- Erken de communicatiebarrière
 - Pas je uitleg of je materiaal aan
 - Zorg voor toegankelijkheid en inclusie voor iedereen in de groep
-